

SÚLYOS ALAPJOGSÉRELEM MEGÁLLAPÍTÁSA EGYÉB, TÖMEGDEMONSTRÁCIÓKHOZ NEM KAPCSOLÓDÓ RENDŐRI INTÉZKEDÉSEK ESETÉBEN

A Testület nemcsak a tömegdemonstrációk miatti panaszok kapcsán, hanem egyedi esetekben is több ízben állapította meg, hogy a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedés jogszerűtlensége súlyos alapjogsérelmet okozott. Ezen döntések közül kettőt emel ki a Testület, amelyeknek büntetőeljárásai vonatkozásai is voltak.

1. Súlyos alapjogsérelmet állapított meg a Testület Bauer Bence (a Fidesz ifjúsági tagozatának külügyi kabinetjét irányító politikusa, az EDS elnöke) és a vele utazó barátjával szemben intézkedő rendőrök jogszerűtlen intézkedései miatt benyújtott panasz elbírálása során.

Az ügyben a rendőrök azért kezdtek intézkedést, mert éjszaka Paksról Szegedre tartva arra lettek figyelmesek, hogy a rossz minőségű úton a panaszos gépkocsijával többször átlépte a felezővonalat. **Az autót a rendőrség akciócsoportjának beosztottjai követni kezdték két, megkülönböztető – és rendőrségi jellegre utaló – jelzés nélküli gépjárművel**, mert azt feltételezték, hogy a panaszos ittas (bódult) állapotban vezet. A panaszos járművét közrefogva haladtak Szegedig, ahol egy körforgalomban megállították, és az egyik autóból két, fekete ruhás rendőr ugrott ki. **A panaszos rablótámadástól tartott, ezért menekülni kezdett, míg barátja felhívta a rendőrségi ügyeletet, ahol a rendszámok alapján közölték, hogy álljanak meg, mert üldözőik rendőrök. A panaszos megállt, és utasával együtt feltartott kezekkel várták a rendőröket, akik testi kényszerrel alkalmaztak, de rendőri mivoltukat ekkor sem fedték fel.** A kommandósok modortalanul beszéltek, szondát fújattak a panaszossal, ami nem színeződött el, ennek ellenére több órára előállították a rendőrkapitányságra. Az üldözés során összetört a panaszos által vezetett gépkocsi is.

A Testület megállapítása szerint a kommandósok közlekedésrendészeti intézkedése indokolt volt ugyan, mivel azt feltételezték, hogy a panaszos ittas vagy bódult állapotban vezetett, de **a KRESZ és vonatkozó ORFK irányelv előírásainak mellőzésével jogszerűtlenül és szakszerűtlenül állították meg a panaszos által vezetett gépjárművet:** hiányzott a gépkocsi szolgálati jellege és megkülönböztető jelzése, a megállításhoz szükséges kellékekkel – jelzőtárcsán kívül – nem rendelkeztek, és a körforgalomban történő megállítást indokolatlanul veszélyeztette és akadályozta más járművek forgalmát. **A Testület ezért kimondta a panaszos élethez és tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését.** A Testület felhívta a rendőri állomány figyelmét, hogy a járművezetőkkel szembeni rendőri intézkedések során kiemelt figyelmet fordítsanak arra, hogy az intézkedés kezdetén a rendőri jelleg az intézkedés alá vont személyek és környezetük előtt is nyilvánvaló legyen.

A rendőrség a panaszos előállítását azzal indokolta, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, és a vele szemben alkalmazott testi kényszer miatt az egyébként is szükséges volt. A rendőrségi dokumentumokból viszont kiderült, hogy a többszöri szondáztatás negatív eredménnyel járt, drogtesztet nem végeztek, így legfeljebb közlekedési bűncselekmény megállapítása lett volna valószínűsíthető, amiatt viszont nem tettek a rendőrök feljelentést. A Testület továbbá leszögezte: önmagában az, hogy a rendőrség valakivel szemben kényszerítő

eszközt – a jelen esetben testi kényszert – alkalmaz, semmilyen körülmények között nem teremt jogalapot az illető előállítására. Erre figyelemmel megállapította, hogy a panaszos szabadságának korlátozása súlyosan jogsértő volt.

A rendőrség rádióforgalmazási anyaga szerint ráadásul „szaftos intézkedésre” került sor, amelyben az egyik rendőrtől az hangzott el, hogy „sajnos, nem tud semmit a nyakába varrni” a panaszosnak. Arra is fény derült továbbá, hogy a rendőrök a helyszínelők kérésére előtt az intézkedés helyszínét is megváltoztatták. Az ügy miatt az akciócsoport parancsnoka ellen büntetőeljárás indult, és a Szegedi Ítéletábrla jogerősen elítélte jogellenes fogvatartás miatt.

2. A Testület szintén súlyos alapjogi sérelmet állapított meg a Tatárszentgyörgyön 2009 februárjában több emberen elkövetett emberölés helyszínén történt rendőri intézkedésekkel összefüggésben. Tatárszentgyörgyön ismeretlen tettesek felgyújtottak egy családi házat, és agyonlőttek a lángok közül menekülő két személyt: a panaszos férjét és 4 éves kisfiukat; a támadás során súlyos sérülést szenvedett továbbá a család 6 éves leánygyermek is.

A Testület a hatáskörébe tartozó kérdések vizsgálata során megállapította, hogy a rendőrség az intézkedési, illetve a veszélyhelyzet (tűzvész) elhárításában való közreműködési kötelezettségének csupán részben tett eleget, illetve **a helyszínelő rendőrök** a kezdetben baleset, később bűncselekmény helyszínékként kezelt területen **a helyszín biztosítására vonatkozó kötelezettségüket** (helyszín körülhatárolása és eredeti állapotban megőrzése) **nem a megfelelő gondossággal eljárva teljesítették, a kérdéses terület lezárásáról közel 3 órán keresztül egyáltalán nem gondoskodtak.** A helyszínelést végző rendőrök nyilatkozataiból kiderült, hogy korábban sosem találkoztak lőtt sérüléssel, ezért a bűncselekmény gyanúját keltő nyomok ellenére nem vonták kétségbe az ügyeletes orvos halál okára vonatkozó nyilatkozatait, és nem kezdeményezték a büntetőeljárás törvény szerinti szemle megtartását.

A rendőri mulasztás miatt a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét állapította meg, mivel az ő és családja sérelmére elkövetett bűncselekmény helyszínén a rendőrség bizonyíthatóan nem tett meg minden tőle telhetőt a büntetőeljárás megindítása és eredményes lefolytatása érdekében: **a helyszín nem megfelelő biztosítása,** illetve a bűncselekmény területének hosszabb időre történő le nem zárása **a nyomozás eredményességét hátráltatta.** A Testület a jogsérelm súlyos fokának megállapításakor figyelemmel volt a bűncselekmény kiemelt – élet elleni cselekmény – jellegére, illetve az annak felderítéséhez és az elkövetők mielőbbi felelősségre vonásához fűződő társadalmi érdekre. A Testület felhívta az állásfoglalásban a rendőrség figyelmét az alaposabb, mindenre kiterjedő helyszíni szemlék lefolytatásának szükségességére, tekintettel arra, hogy az utóbbi időben elszaporodtak a hasonló elkövetési móddal megvalósult élet elleni bűncselekmények.